

PETER MANSCHOT fonds

Fondsenwerving ter ondersteuning van de
Family Medicine opleiding te Eldoret, Kenia

Jaarverslag 2017

Inleiding

In september 2006 is het Peter Manschot Fonds (PMF) opgericht. Het doel van deze stichting is: fondswerving ter ondersteuning van de Family Medicine opleiding in **Eldoret, Kenia**. Deze postdoctorale opleiding is gestart in 2005 en geeft uitvoering aan een curriculum van 4 jaar waarin Keniaanse basisartsen worden opgeleid tot huisarts/tropenarts. Inhoud van de opleiding richt zich tevens op: uitbreiding van klinische vaardigheden, bijbrengen van management kwaliteiten om de zorg in en rond het ziekenhuis aan te sturen, onderwijsvaardigheden en goede communicatieve eigenschappen. Het doel: allround dokters opleiden, die behouden blijven voor het land en zich grotendeels op het platteland vestigen als hoofden van kleinere ziekenhuizen

Huidige resultaten in Kenia

In de afgelopen 10 jaar hebben **34 artsen** deze opleiding aan de Moi University voltooid en zich verspreid over het land in districts- en plattelandsziekenhuizen. Tevens zijn sommigen verbonden als Head of Department of faculty aan de Family Medicine opleidingen die nu door vijf universiteiten in Kenya worden verzorgd. Hun namen zijn tussen haakjes geplaatst:

Moi University, Eldoret, gestart in 2005 (Laktabai, Head of Department en Akiruga, lecturer)
Aga Khan, Nairobi, gestart in 2012.

Maseno, 60 km van Kisumu, gestart sept 2014 (Omondi, lecturer)

Kenyatta University, Nairobi, gestart in 2015 (Thigiti, Haed of Division)

Kabarak, Private University, gestart in 2015 (Wechuli, HoD)

Meru, ten noorden van Nairobi, heeft plannen.

Artsen in opleiding Family Medicine

Aan de Moi University in Eldoret zijn thans 10 artsen in opleiding. In totaal hebben in de tien jaar dat de Family Medicine opleiding aan de Moi University bestaat **43 registrars** hieraan deelgenomen. Doordat nu ook andere universiteiten met een postdoc Family Medicine

opleiding zijn gestart zou je mogen spreken van een voortrekkersfunctie van de opleiding in Eldoret. In heel Kenya zijn dit jaar ongeveer 55 artsen in opleiding voor Family Medicine. Verdeling over diverse post-doc opleidingen

Moi University	10
Kenyatta University	17
Aga Khan	7
Maseno	7
Kabarak	14

Totaal in opleiding	55

Intussen heeft de doelstelling van het Peter Manschot Fonds zich verbreed tot andere huisartsenopleidingen in Oost-Afrika, met name in Rwanda. Er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden in Malawi.

Het jaarlijks aantal nieuwe aanmeldingen voor de opleiding in Eldoret blijft laag. September 2017 slechts 2 nieuwe registrars. Daar staat tegenover dat Fam. Med. in Kenia meer vaste grond onder de voeten heeft gekregen. Er is een uitbreiding van het aantal post-doc opleidingen. Vaak met behulp van de faculty vanuit Moi.

In **Rwanda** wordt onderwijs in Fam. Med. en Community Health gegeven in het basiscurriculum. De 4-jarige postdoc opleiding Family Medicine is in 2014 door de toenmalige minister geschrapt. Men probeert een 2 jarige diploma course op te starten.

In het jaar 2017 werd door het Peter Manschot Fonds gefaciliteerd in de opleidingen in Kenya en Rwanda. Tevens werd het Head of Department of Family Medicine uit Uganda gesponsord om een cursus aan de universiteit in Maastricht te volgen. In dit verslag leest u hier meer over.

1. Samenstelling bestuur en vergaderingen 9 juni en 5 oktober 2017

Tijdens het lustrumcongres t.g.v. het 110 jarig bestaan van de NvTG op 9 juni vond een korte vergadering van het PMF plaats. Hierbij werden de volgende nieuwe bestuursleden geïntroduceerd: Roger Damoiseaux, hoogleraar huisartsgeneeskunde (als opvolger van Harry Crebolder), Maaïke Flinkenflögel, penningmeester (als opvolger van Leny Manschot) en Léon van Groenendael, voorzitter van de WHIG. Daarnaast bestaat het bestuur uit: Fons Mathot (voorzitter), Pieter van den Hombergh (vice-voorzitter), Adam Lagro (secretaris), Wim Heres (lid) en Joop Raams (lid).

Op 5 oktober stond de zorgelijke financiële positie van het PMF centraal. De afgelopen 10 jaar is er flink geïnvesteerd in het Eldoret project en verder onderwijsprojecten in Rwanda. In totaal € 500.000,= waarvan de helft door Mundo Maastricht en de helft door het PMF. Maar hier lijkt nu een einde aan te komen. Voor nieuwe fondswerving worden namen genoemd als Van Stokkom, de contacten met Jan de Maesseneer en de WHIG. Deze laatste zegde een overbrugging toe van € 2000,= Er werd gewezen op de mogelijkheid van volledige belastingaftrek bij een vastgestelde donatie gedurende 5 jaar.

De projecten in Kenya en Rwanda werden besproken met tevens de nodige aanvragen voor subsidie vanuit het PMF. Plannen werden gemaakt voor een bezoek aan Malawi om daar te sonderen hoe het staat met de family Medicine opleiding. Tevens namen we met een terugblik op haar jarenlange trouwe aanwezigheid afscheid van Leny Manschot als penningmeester.

2. Onderwijs nieuwe registrars in Webuye (Eldoret)

De lessen in het kader van de introductie cursus vonden plaats eind week 44 en gedurende week 45. Uit het verslag van Hans en Marianne Bakker van 3 december 2017

Hans en ik zijn ook dit jaar weer naar Eldoret gegaan voor de lessen "Communication Skills for Doctors" aan de nieuwe FM-registrars 2017.

Oorspronkelijk zouden de lessen Communication Skills elke dinsdag en vrijdag plaatsvinden in Eldoret; dat is niet handig als je in Naitiri op 2 uur afstand verblijft. Maar onze verwachting dat veel in Kenia anders loopt dan vooraf georganiseerd, kwam ook dit keer weer uit. De staking van verpleegsters werd na vijf maanden eindelijk gestopt en maakte plaats voor een lecturers staking. Gevolg: ziekenhuizen gingen weer open, maar universiteiten sloten gedeeltelijk. Wij konden hiervan profiteren en een hele week achter elkaar lesgeven aan de twee nieuwe eerstejaars.

De toevoeging van twee gastdocenten, ouderejaars FM-registrars, bleek weer een goede greep: leerzaam en nuttig voor alle aanwezigen. Vooral Kanake bleek een uitstekend docent en wilde meteen een vervolg tijdens de opleiding gaan starten in o.a. patient centered consultation en breaking bad news. Niet alleen voor de collegae van Family Medicine, maar ook ook voor de interns (co-assistenten) in Webuye Hospital.

Breaking bad news

Het is elk jaar weer goed om te zien hoe gretig de registrars zijn in het verwerven van kennis en vaardigheden betreffende communication skills.

We hadden twee maal een gesprek met dokter Laktabai, de nieuwe HOD (Head of the Department).

Meer faculties is noodzakelijk, bijvoorbeeld om het undergraduate programma te kunnen starten, maar door nieuwe landelijke eisen is dit haast onmogelijk geworden.

Om de juiste graad lecturer en faculty te kunnen behalen moet je 24 publicatiepunten hebben. Er is een lobby aan de gang om deze eis voor (medische) faculteiten te verlagen. Overduidelijk is dat er gepubliceerd moet worden. Iets wat ons voormalig bestuurslid Harry Crebolder jaren geleden al benadrukte.

Het faculty probleem geldt ook voor Thigiti in Nairobi (Kenyatta University), die nog steeds alleen is en voor Omondi in Maseno University, ook alleen.

De vraag is nu hoe het PMF bij deze verdere academisering kan helpen.

3. Onderwijs in Rwanda eerste halfjaar 2017

In tegenstelling tot de postdoc opleiding in Kenya vindt het onderwijs in Rwanda geheel in het basiscurriculum plaats. In 2014 is door de toenmalige minister van gezondheidszorg de specialisten opleiding tot Family Physician afgeschaft. Protest daartegen hebben tot nu toe niets uitgehaald. Mede ondersteund door het PMF hebben Mieke Visser en Maaïke Flinkenflögel ervoor gekozen om onderwijs in het basiscurriculum te geven vanuit de filosofie dat op deze manier de studenten reeds vroeg door het gedachtengoed van FM worden geïnspireerd.

Het gaat om grote aantallen studenten. Mieke Visser rapporteert hierover:

- In Butare 2de en 3^e jaars studenten (resp 270 en 200 studenten)
- In Kigali 4^e jaars medische studenten de DOC II introductie cursus van 2 weken; totaal 100 studenten,
- In Rwinkavu 5^e jaars, DOC III in groepjes van tien gedurende twee weken; totaal 100 studenten

Wat betreft het onderwijsmateriaal hebben Mieke en Maaïke, samen met andere docenten, hier veel energie in gestoken. Een groot deel van hun programma staat op de website van UR (Univerity Rwanda).

Een van de co-financiers van dit hele project is Partners in Health (PIH), een Amerikaanse non-profit organisatie die al sinds 2005 in Rwanda werkzaam is. Zij ondersteunen het Department of Family and Community Medicine (FAMCO) en met name de activiteiten van Mieke in Rwinkavu district hospital. In en vanuit dit ziekenhuis vindt onderwijs plaats in Community Medicine en Public Health. Dorpsgemeenschappen worden bezocht en er worden ook huisbezoeken gedaan.

Mieke schrijft in haar aanvraag voor 2017 aangaande dit onderwijsprogramma:

Teaching 914 medical students at the University of Rwanda, social and community medicine february – july 2017 with 17 lecturers as volunteers with a small stipend and transport. Total costs € 8545,=

In februari/maart namen twee bestuursleden als docent deel aan dit onderwijsprogramma in Rwanda: Pieter van de Hombergh als docent Management en Fons Mathot als docent Palliative Care. Daarnaast werden gesprekken gevoerd over de mogelijke herstart van een volwaardige Family Medicine opleiding in Rwanda. Ook de ondersteuning van dit onderwijsprogramma kwam aan de orde. Hieronder enkele passages uit ons verslag.

Visit to The undergraduate training program in Family Medicine principles in the Medical Faculty of Rwanda University .

Report by Fons Mathot and Pieter van den Hombergh

Date: 24- 2-2017 till 4-3-2017

We visited The University of Rwanda, (UR) Discipline of Primary Health Care for one week for both teaching and a brief evaluation of the teaching program, which is cofounded by the PM-fund. Fons is chairman and Pieter vice-chairman of the Peter Manschot Fund (PM-fund)

The UR, Discipline of Primary Health Care has developed a strong undergraduate training program to introduce students to the principles of social and community medicine, Primary Health Care and Family Medicine competencies, which started in 2011. The SocoMed program (Social and Community Medicine) is a program for students in year 4 (theoretical) and consists of interactive lectures in FM-competencies (communication, palliative care , management, treatment of NCD, etc.) and year 5 (practical) which takes the students on field visits around Rwinkwavu

The iSOCO training is the further developed social and community medicine training in the new curriculum (which started in 2014) for medical students in year 1-2-3-4 (including dental students in year 1-2 and pharmacy students in year 1) and which replaced SocoMed for the new generation of students. This training strongly uses the model of the “desired Rwandan Medical doctor” who is a patient-centred and community-oriented care provider who has the competencies of being a communicator, collaborator, health advocate, manager, scholar and professional (using the CanMeds 2003 framework). The training is built on five fields: population health, social medicine, health systems, communication and professionalism. The iSOCO training year 1-2-3 is theoretical and takes place in Butare, year 4 will be practical. This training was implemented in 2014 and is still under development

The teaching that Pieter and Fons joined, concerned 400 third to fifth year students, 200 (SocoMed year 4) in Kigali and 200 (iSOCO year 3) in Butare. The students in Kigali were in their fourth year, and received a 2 week lecturing program concluded with an exam. For the 4th years students is was their first encounter with SocoMed. In Kigali we also joined a group of 10 fifth year students during their visit to the palliative care unit in Kibagabaga hospital during their 5th year SocoMed training.

Lecture in Butare, 200 students (year 3)

Palliative Care Lecture, Kibagabaga hospital, Kigali (year 5)

4. Ondersteuning van Jane Frances Namatovu (Uganda)

Ook in 2017 ontving het PMF een verzoek om financiële ondersteuning voor Jane Namatovu. Zij is lecturer aan de Makerere Universteit in Kampala en Head of Department of Family Medicine. Zij wilde voor het tweede jaar aan de Universiteit Maastricht de *International Primary care Research Training Course* gaan volgen. De cursus staat onder leiding van Geert-Jan Dinant. Haar doel is tweeledig: beter onderwijs kunnen geven en betere begeleiding aan de postdoc studenten bij hun thesis. In de toekomst zou ze willen promoveren.

Deze aanvraag past volledig in het thema academisering van de FM opleidingen. Hier is al vaak over gesproken. We besluiten voor dit tweede jaar een bedrag van € 1240,= toe te kennen. Dit is voldoende voor haar ticket en de gereduceerde prijs van de cursus. Jane Namatovu wordt in Amsterdam door Hans en Marianne Bakker opgevangen en logeert bij Adam Lagro in Voerendaal. Hulde voor deze samenwerking.

Na afloop van de cursus stuurt ze ons een verslag. Zij heeft geleerd de onderzoeksvragen vanuit de eerste lijn te formuleren en onderzoekslijnen uit te zetten. Als haar voornaamste punt van interesse noemt zij *'Patient-centred care in Context'*. Volgend jaar (2018) hoopt zij de derde en tevens laatste cursusweek mee te mogen maken.

5. Behoud ANBI status

November 2017 kreeg onze secretaris, Adam Lagro, het verzoek van de belastingdienst om nadere inlichtingen. Dit i.v.m. de continuering van onze ANBI status. Gevraagd werd :

- hoofdlijnen van het actuele beleidsplan
- beloningsbeleid
- een actueel verslag van de uitgeoefende activiteiten
- de balans en staat van baten en lasten van de afgelopen twee jaren, met toelichting

Na het verschaffen van deze informatie werd eind december 2017 onze ANBI status weer voor onbepaalde tijd verlengd.

Tevens heeft onze organisatie een verzoek tot erkenning ingediend bij het CBF. Om in aanmerking te komen voor een erkenning moet een goede doelenorganisatie voldoen aan de normen die door de onafhankelijke commissie normstelling zijn opgesteld. Deze normen zijn vastgelegd in het Reglement CBF-Erkenning Goede doelenorganisaties. Het resultaat van de toetsing was einde jaar 2017 nog niet bekend.

6. Planning en verplichtingen voor 2018

- Continuering onderwijs basiscurriculum Rwanda: € 6500,=
- Vervolg cursus Jane Namatovu € 1240,=
- Lokale faciliteiten onderwijs Webuye (Eldoret) maaltijden, koffie, thee € 200,=
- Om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen in dringend fondswerving nodig
- Onderzoek in Malawi naar mogelijkheden FM opleiding in Blantyre

8. Financiële paragraaf 2017

Beginsaldo 31-12-2016 € 14.449

Baten	Grote donaties	€ 8.950
	Kleine donaties	€ 1.495
	Rente spaarrekening	€ 19
		=====
		€ 10.464

Lasten	Cursussen e.d.	€ 6.714
	Beheerskosten (o.a.fees)	€ 12.417
	Bankkosten	€ 126
		=====
		€ 19.257

Negatief resultaat: - € 8.803

Eindsaldo 31-12-2017 € 5.646

Dit jaarverslag is opgetekend door

Fons Mathot, voorzitter Peter Manshot Fonds
Utrecht, 18 oktober 2018

Bankrekening PMF: ABN-AMRO: NL90 ABNA 0493 7766 64
De Stichting heeft de ANBI status
KvK-nummer: 17193010
Zie ook onze website: www.whig.nl